

Rozdział IX

Budżet środków europejskich

Budżet środków europejskich, stosownie do postanowień ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., obejmuje dochody i wydatki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (tj. w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy oraz na realizację Wspólnej Polityki Rolnej), z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

1. Dochody budżetu środków europejskich

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 w części 87 *Dochody budżetu środków europejskich* zaplanowane zostały dochody budżetu środków europejskich w łącznej wysokości 68.597.288 tys. zł.

Na powyższą kwotę składają się dochody z tytułu realizacji zadań w ramach:

- programów operacyjnych realizowanych w ramach NSS 2007-2013 w wysokości 46.678.165 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej w wysokości 21.220.287 tys. zł,
- Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy w wysokości 153.859 tys. zł,
- Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w wysokości 544.977 tys. zł.

2. Wydatki budżetu środków europejskich

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2011 w budżecie środków europejskich zaplanowane zostały wydatki w wysokości 84.004.046 tys. zł. z przeznaczeniem na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

W ramach powyższej kwoty w poszczególnych częściach budżetowych zaplanowana została kwota 47.300.052 tys. zł na wydatki przeznaczone na projekty realizowane w ramach:

1) NSS 2007-2013, tj. na:

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych,

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
  - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
  - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
  - Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
- 2) Wspólnej Polityki Rolnej,
- 3) Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”,
- 4) Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Pozostała część wydatków została zaplanowana w rezerwie celowej poz. 98 z przeznaczeniem na finansowanie programów z budżetu środków europejskich w kwocie 36.674.500 tys. zł oraz w rezerwie celowej poz. 99 z przeznaczeniem na finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich w kwocie 29.494 tys. zł.

Zaplanowanie rezerw wynika z faktu, że na etapie opracowywania projektu ustawy budżetowej nie można dokonać podziału wszystkich wydatków na poszczególne podziałki klasyfikacji budżetowej. Ponadto rezerwa ta obejmuje również wydatki na umowy, których podpisanie jest dopiero planowane. Jednocześnie należy zauważyć, że stopień realizacji poszczególnych projektów kształtuje się różnie w poszczególnych częściach budżetowych, więc trudno przewidzieć, który dysponent wykorzysta w pełni środki ujęte w ramach własnej części, a w których przypadkach realizacja projektów z różnych przyczyn będzie przebiegała z opóźnieniem, co ostatecznie będzie miało wpływ na różny poziom wykorzystania środków w ramach części danego dysponenta. Ponadto stopień zaawansowania realizacji programów operacyjnych nie pozwala w pełni określić wszystkich potrzeb dysponentów.

Umieszczenie części wydatków w rezerwie celowej pozwoli na sprawniejszą i bardziej elastyczną realizację projektów finansowanych w ramach poszczególnych programów, a tym samym przyczyni się do lepszej absorpcji środków unijnych.

Zaplanowane w budżecie środków europejskich wydatki dotyczą następujących programów:

2.1. 16 Regionalnych Programów Operacyjnych

W ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 15.456.048 tys. zł, w tym w częściach budżetowych 7.722.150 tys. zł, a w rezerwach celowych budżetu środków europejskich 7.733.898 tys. zł.

W ramach RPO finansowaniu podlegają projekty m.in. z zakresu: sektora transportu związanych z budową i modernizacją infrastruktury drogowej, kolejowej, lotniczej; ochrony zdrowia; infrastruktury komunikacyjnej; systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków; systemów energetycznych oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego; wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie działalności innowacyjnej, w tym B+R; wsparcia promocji produktów i usług rozwoju turystyki oraz infrastruktury kultury.

2.2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki oraz granty EFS

W ramach PO KL i grantów EFS zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 7.742.730 tys. zł, w tym środki zaplanowane w częściach budżetowych to 4.602.613 tys. zł. Pozostała kwota 3.140.117 tys. zł ujęta została w rezerwach celowych budżetu środków europejskich.

Celem Programu jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Główny cel jest realizowany poprzez 10 priorytetów, w tym 9 o charakterze "tematycznym" (centralnych i regionalnych).

Osie priorytetowe centralne:

- Zatrudnienie i integracja społeczna
- Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
- Wysoka jakość systemu oświaty
- Szkolnictwo wyższe i nauka
- Dobre rządzenie

Osie priorytetowe regionalne:

- Rynek pracy otwarty dla wszystkich
- Promocja integracji społecznej
- Regionalne kadry gospodarki
- Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

2.3. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

W ramach PO RPW zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 2.041.126 tys. zł, w tym środki zaplanowane w częściach budżetowych to 1.224.676 tys. zł. W rezerwie celowej budżetu środków europejskich ujęta została kwota 816.450 tys. zł.

Celem Programu jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej. Planuje się go osiągnąć poprzez:

- stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy,
- zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w Polsce Wschodniej,
- rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich,
- poprawę dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej,
- zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu,
- optymalizację procesu realizacji PO Rozwój Polski Wschodniej.

W ramach Programu finansowane będą:

- projekty służące poprawie infrastruktury edukacyjnej uczelni, budowie i rozbudowie parków przemysłowych, parków technologicznych, inkubatorów technologicznych, centrów doskonałości, centrów transferu technologii, ośrodków innowacji oraz laboratoriów badawczych, budowie internetowej sieci szerokopasmowej,
- inwestycje infrastrukturalne w zakresie systemów miejskiego transportu zbiorowego, infrastruktury turystyki kongresowej,
- budowa dróg, obwodnic, mostów, tuneli, wiaduktów, estakad, węzłów i skrzyżowań, które usprawnią połączenia komunikacyjne.

2.4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

W ramach PO IG zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 6.567.323 tys. zł. Środki zaplanowane w częściach budżetowych to 2.616.587 tys. zł, natomiast kwota 3.950.736 tys. zł ujęta została w rezerwach celowych budżetu środków europejskich.

Celem Programu jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,
- wzrost konkurencyjności polskiej nauki,
- zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym,
- zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym,
- tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy,
- wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

Cele Programu powinny zostać osiągnięte poprzez finansowanie projektów:

- z zakresu innowacyjności produktowej, procesowej, marketingowej i organizacyjnej, które w sposób bezpośredni lub pośredni przyczyniają się do powstawania i rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw,
- z zakresu turystyki o charakterze unikatowym, w tym projekty liniowe i sieciowe obejmujące inwestycje w spójną infrastrukturę produktów turystycznych, w szczególności projekty realizowane w formule partnerstwa kilku podmiotów oraz projekty przewidujące wsparcie dla obiektów stanowiących wyjątkowe atrakcje turystyczne znajdujące się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO lub uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii,
- związanych z badaniami i rozwojem, nowoczesnymi technologiami, inwestycjami o dużym znaczeniu dla gospodarki lub wdrażaniem i stosowaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

2.5. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

W ramach PO IŚ zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 29.227.716 tys. zł. W częściach budżetowych zaplanowano 12.093.750 tys. zł, natomiast kwota 17.133.966 tys. zł ujęta została w rezerwach celowych budżetu środków europejskich.

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach 15 priorytetów programu realizowane są:

- projekty infrastrukturalne w zakresie ochrony środowiska, transportu, energetyki, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia oraz szkolnictwa wyższego,
- projekty systemowe – polegające na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek.

2.6. Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

W ramach tego programu zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 713.004 tys. zł, w tym środki zaplanowane w częściach budżetowych to 356.502 tys. zł. Pozostała kwota 356.502 tys. zł ujęta została w rezerwie celowej budżetu środków europejskich.

Celem Programu jest poprawa efektywności sektora rybackiego, racjonalna gospodarka żywymi zasobami wód, podniesienie konkurencyjności polskiego rybołówstwa morskiego, rybactwa śródlądowego i przetwórstwa ryb oraz poprawa jakości życia na obszarach zależnych od rybactwa.

W ramach programu realizowane są różnorodne działania, w tym m.in.:

- pomoc publiczna z tytułu zaprzestania działalności połowowej,
- inwestycje: na statkach rybackich, w chów i hodowlę ryb, w zakresie przetwórstwa i obrotu, inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach;
- rybactwo przybrzeżne,
- działania wodno –środowiskowe,
- rybołówstwo śródlądowe,
- ochrona i rozwój fauny i flory wodnej,
- rozwój nowych rynków i kampanie promocyjne,
- modyfikacja w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich,
- rozwój obszarów zależnych od rybactwa.

2.7. Wspólna Polityka Rolna

W ramach WPR zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 22.004.046 tys. zł, w tym środki zaplanowane w częściach budżetowych to 18.583.060 tys. zł. Jednocześnie w rezerwach celowych budżetu środków europejskich ujęta została kwota 3.420.986 tys. zł.

Zgodnie z art. 14 rozporządzenia Rady (WE) Nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r., środki przekazywane przez KE do państw członkowskich mają charakter refundacyjny. Warunkiem ich otrzymania jest wcześniejsze poniesienie określonych wydatków przez agencje płatnicze, wynikających z podjętych zobowiązań – w formule prefinansowania. Udokumentowane wydatki tych agencji są zwracane ze środków budżetu unijnego, w terminach wynikających z prawa UE.

W roku 2011, podobnie jak w roku ubiegłym, mechanizm prefinansowania płatności Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) odbywać się będzie w ramach wydatków budżetu środków europejskich, zaś refundacje z KE poniesionych przez agencje płatnicze wydatków – stanowić będą dochód budżetu środków europejskich.

Zasilenie rachunków bankowych agencji płatniczych na płatności WPR w części UE odbywać się będzie za pośrednictwem BGK, zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych.

W roku 2011 będą realizowane płatności bezpośrednie (obszarowe) za rok 2010 w części niezrealizowanej w grudniu 2010 r. koperty finansowej dla Polski oraz część koperty finansowej tych płatności za rok 2011 – w grudniu 2011 r. Należności, z tytułu płatności bezpośrednich, za rok 2010 będą realizowane, zgodnie z przepisami UE, w okresie od 1 grudnia 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. Ponadto, w ramach wydatków środków europejskich przewiduje się wydatki na płatności z tytułu PROW 2007-13, działań interwencyjnych na wspólnotowych rynkach rolnych oraz wspólnej polityki rybackiej.

2.8. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

W ramach tego programu zaplanowano na 2011 rok wydatki w wysokości 252.053 tys. zł, w tym środki zaplanowane w częściach budżetowych to 100.714 tys. zł. Natomiast kwota 151.339 tys. zł ujęta została w rezerwach celowych budżetu środków europejskich.

Celem programu jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski – pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym. Fundusz Szwajcarski przewiduje wsparcie dla instytucji sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji pozarządowych.

W ramach programu realizowane są projekty w zakresie następujących obszarów:

- bezpieczeństwo, stabilność, wsparcie reform,
- środowisko i infrastruktura,
- sektor prywatny,
- rozwój społeczny i zasobów ludzkich.